

Informasjonsopplegg for naturkartlegginger i skog

Kommunesamling landbruk
SF Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

11.februar 2026

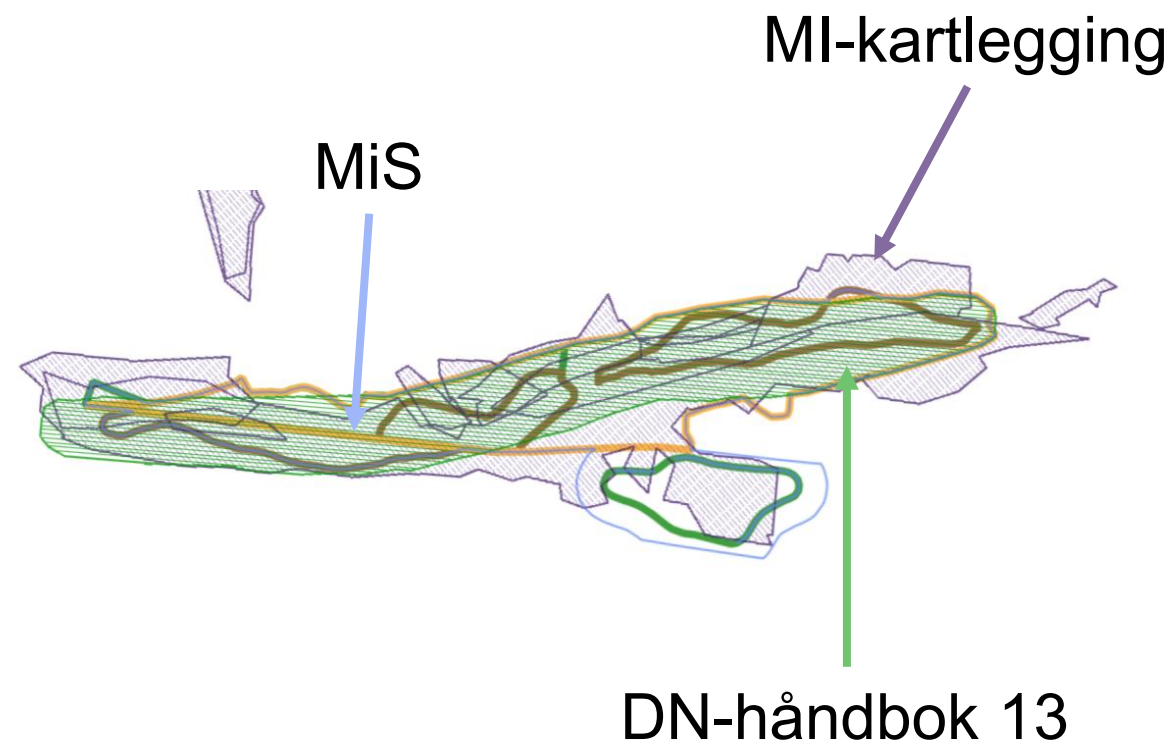
Turid Trötscher (Landbruksdirektoratet) og Heidrun Ullerud (Miljødirektoratet)

Mandat

- Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet skal sammen utarbeide informasjonsopplegg om formål og bruksområde for kartlagte naturtyper etter Miljødirektoratets instruks, kartlagte naturtyper etter DN-Håndbok 13 og registrerte livsmiljøer etter instruks og veileder om Miljøregistrering i Skog.
- Med informasjonsopplegg menes her en veiledning for hvordan disse naturregistreringene kan brukes av skognæringen og offentlig forvaltning.
- Leveransen skal være kort og konkret, samtidig som den skal inneholde
 - Hva er kartlegging etter Miljødirektoratets instruks, hvorfor har vi denne instruks, hvordan skjer denne kartleggingen i praksis og hvordan blir denne kunnskapen brukt.
 - Hva er kartlegging etter DN-håndbok 13...
 - Hva er kartlegging etter Miljøregistrering i skog...
 - Beskrivelse av forskjeller og likheter mellom resultatene fra de tre kartleggingsmetodene
 - Beskrivelse av hvordan kunnskapen fra kartleggingene kan brukes og eventuelle krav til bruk i henholdsvis forvaltning av skog, arealplansaker og andre relevante sammenhenger.
- Frist for endelig leveranse for deloppdraget er ~~1. desember 2025~~ 27.mars 2026

Hvilket behov skal vi dekke i prosjektet?

- Direktoratene opplever at det er en usikkerhet både hos saksbehandlere i offentlig sektor, skogeiere og skognæringen om
 - hva de ulike kartleggingene betyr
 - hvordan de ulike kartfigurene oppstår
 - hvilke data er gjeldende i hvilke prosesser
 - hva slags konsekvens det er for grunneierne at det foreligger en naturkartlegging på eiendommen

Mål for prosjektet

- Etter prosjektet er gjennomført ønsker vi at følgende mål er oppnådd
 - Det er lett å finne og bruke veiledning om hvordan ulike naturregistreringer kan benyttes i relevante prosesser
 - Usikkerheten knyttet til bruk av ulike typer naturregistreringer er redusert
 - Tydelig hva som gjelder for offentlig forvaltning og hva som gjelder for næringsutøvelse

Avgrensinger

- Veiledning om de tre kartleggingstypene, og for data som allerede foreligger
- Kun kartlegging i skog
- Utgangspunkt i dagens rammer og bruk av data i de ulike sektorene
 - eksisterende prosesser og lovverk
 - skal ikke lage nye retningslinjer for bruk av data
 - områder der det mangler retningslinjer for bruk av data skal dette synliggjøres, slik at retningslinjer kan lages seinere
- Veiledning om frivillig vern av skog inngår ikke i oppdraget

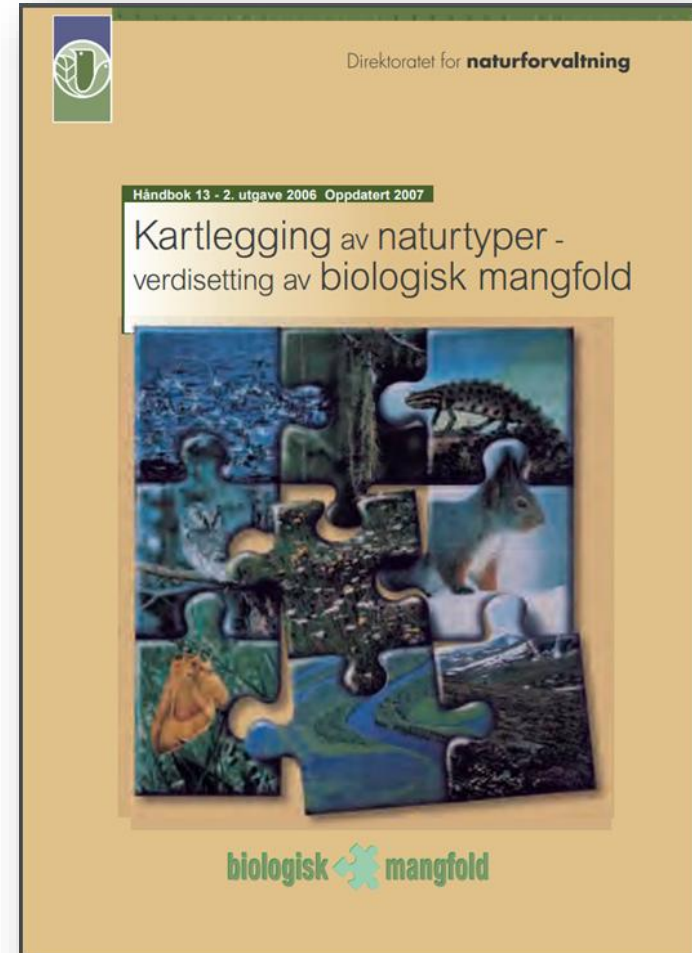
Miljødirektoratets kartleggingsinstruks

- Eneste metode for å kartlegge og publisere naturtyper med sentral økosystemfunksjon, rødlistede naturtyper og Utvalgte Naturtyper (UN)
- Dekker alle økosystem på land
- Brukt siden 2018
- Kartlegging kan bestilles av alle, men kartlegger må være godkjent av Miljødirektoratet
- Krav om slik kartlegging i arealplansaker
- Verdisetting og produksjon av forvaltningskartlag i etterkant

DN Håndbok 13

- Kartlegging av naturtyper viktige for biologisk mangfold, inkludert Utvalgte Naturtyper (UN)
- Dekker alle økosystem på land
- Brukt i perioden 1997- 2023
- Der det ikke er kartlagt med ny metode kan disse dataene gi verdifull informasjon
- Verdisetting i felt
- Produksjon av forvaltningskartlag i etterkant

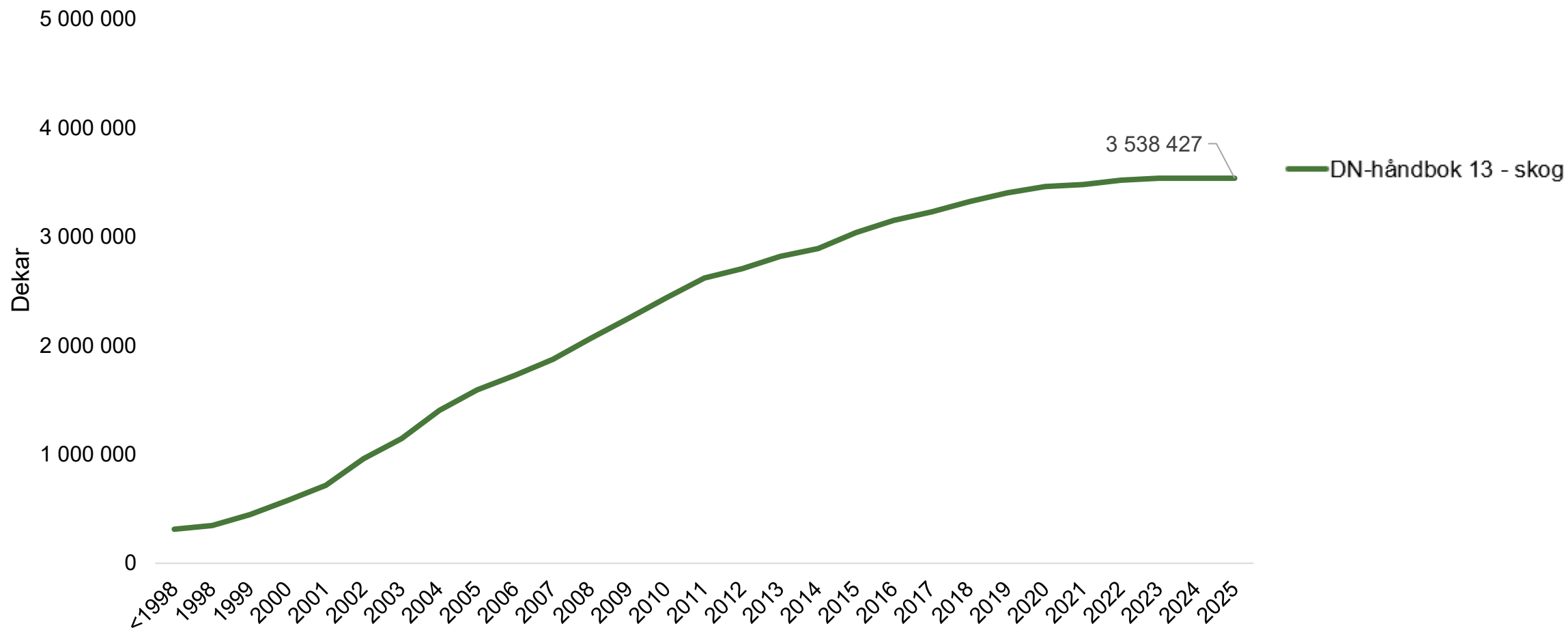

Miljøregistreringer i Skog (MiS)

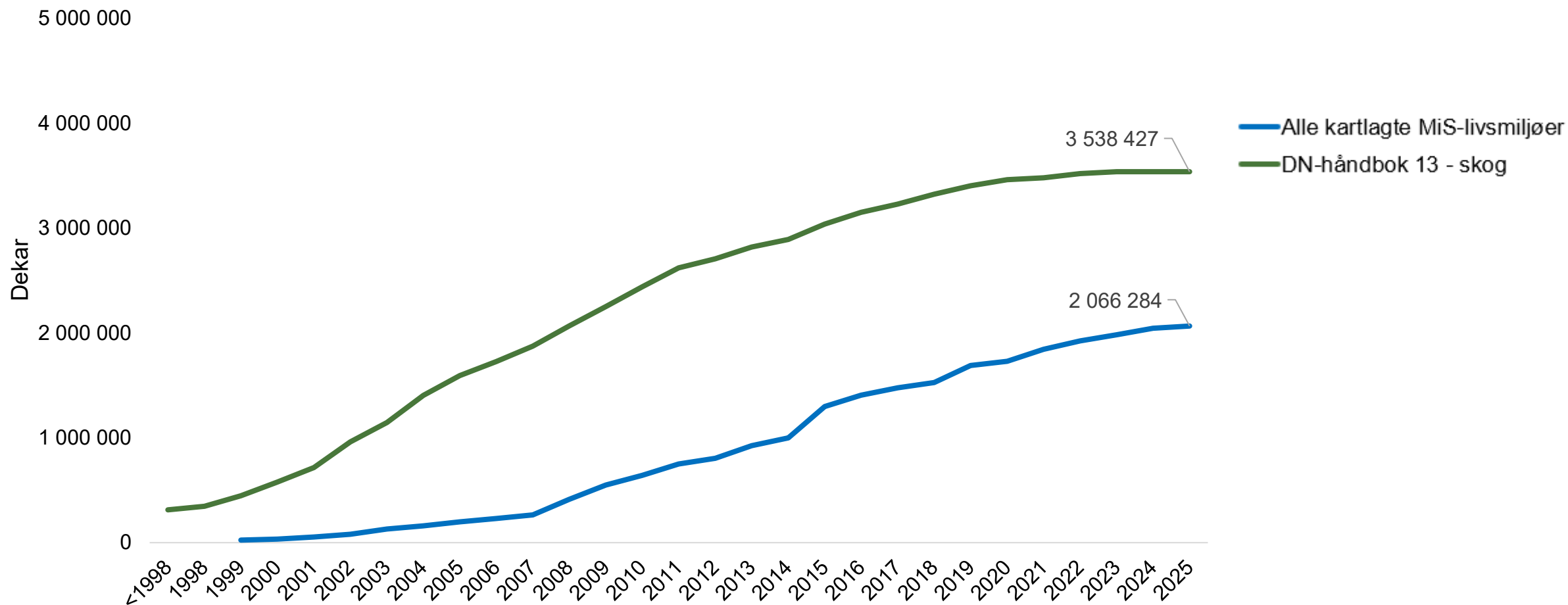
- Miljøregistreringer i skog skal framskaffe informasjon om viktige miljøkvaliteter i skogen til bruk for skogeier
- Dekker skog og tresatt våtmark, samt tresatt semi-naturlig mark i sein suksesjonsfase
- Foregår primært i områder som er aktuelle for skogbruksaktivitet (hogstklasse 4 og 5)
- Kartleggingsmetode fra 2002, konvertert og videreført som MiS-NiN fra 2017
- Utvalgsprosess etter kartlegging til forvaltning som nøkkelbiotoper

Bruttoareal naturregistreringer

Bruttoareal naturregistreringer

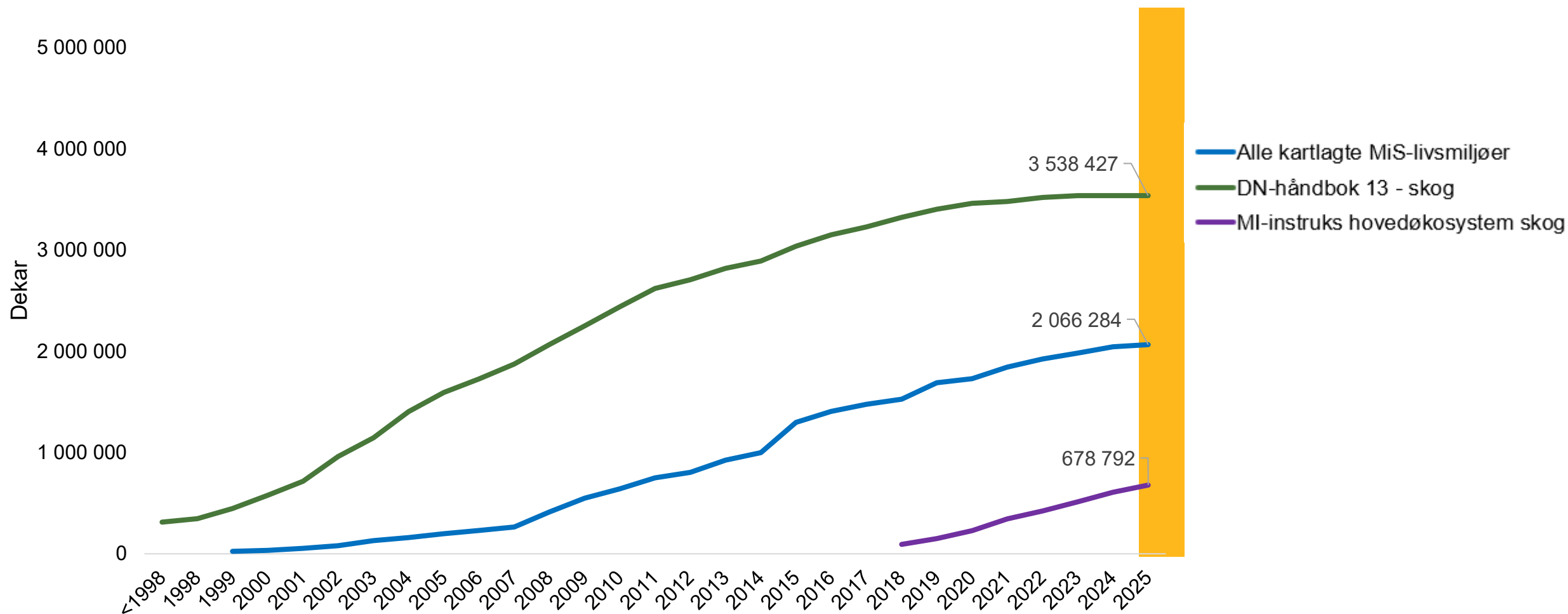

Bruttoareal naturregistreringer

Samlet arealbeslag i 2025

=

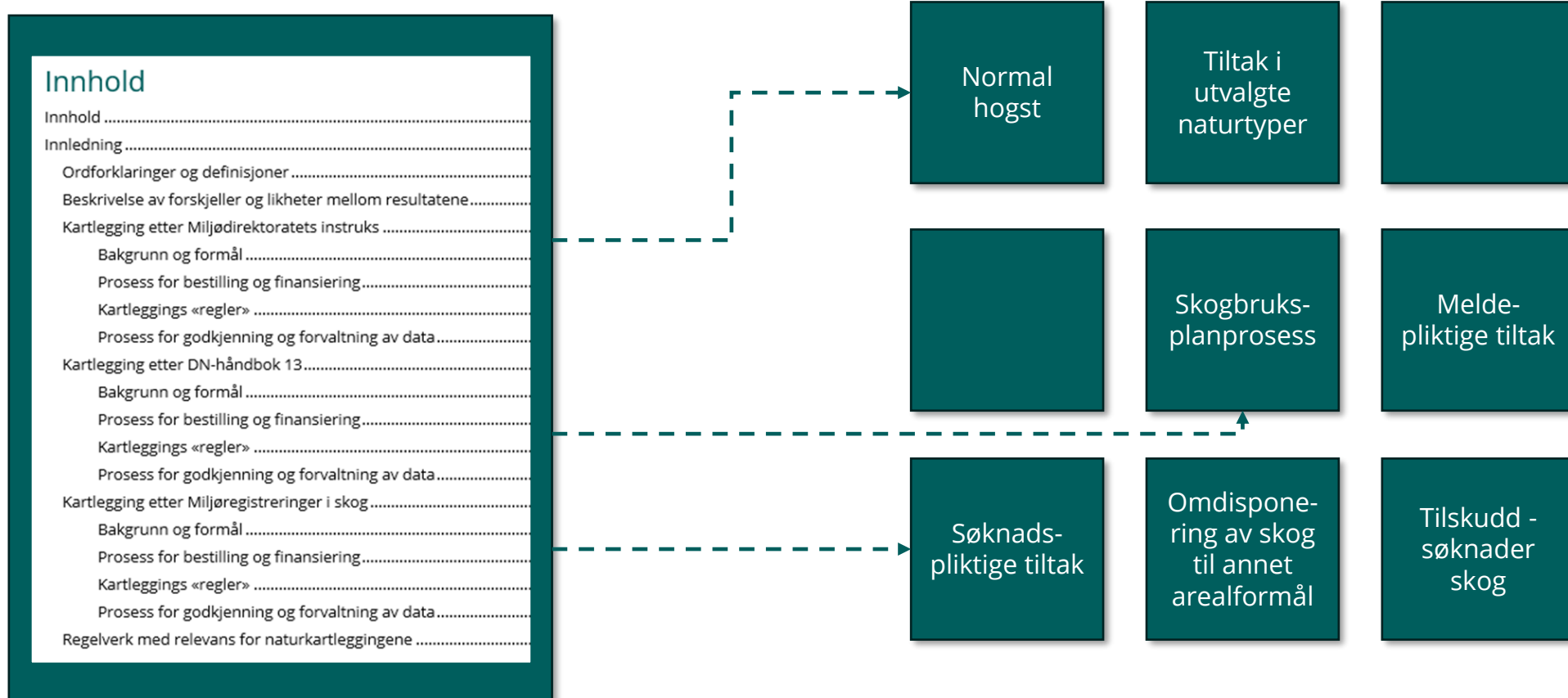
5,1 mill. dekar

Hva er et informasjonsopplegg?

Beskrivelse av naturregistreringene jf. mandatet

Konkret veiledning (eks.)

Bakgrunn og formål for kartleggingen

Kartleggingsmetodikk	MI – Miljødirektoratets instruks	DN-håndbok 13	MiS – Miljøregistreringer i skog
Formål/bakgrunn for kartleggingen			
Kartleggingstype	Utvalgskartlegging av et utvalg naturtyper på land innenfor et kartfestet dekningsområde.	Utvalgskartlegging av et utvalg naturtyper på land og i ferskvann. I kartleggingen ble kun avgrensning av naturtypelokalitetene dokumentert.	Utvalgskartlegging på utvalgte skogarealer, hovedsakelig som er del av skogbruksplanprosess. Omfatter hovedsakelig skog i hogstklasse 4 og 5 på eiendommer med mer enn 50 dekar produktiv økonomisk drivbar skog. Dekningskart fra 2021.
Økosystem som kartlegges	Alle terrestriske økosystemer (skog, våtmark, semi-naturlig mark, naturlig åpne områder under skoggrensa, fjell)	Alle terrestriske og limniske økosystemer	Skog og tresatt våtmark. Tresatt seminaturlig mark som er i sen suksesjonsfase.
Hva kartlegges i skog			
Bruk av NiN			

Prosess for bestilling og finansiering

Kartleggingsmetodikk	MI – Miljødirektoratets instruks	DN-håndbok 13	MiS – Miljøregistreringer i skog
Hvem bestiller?	Alle offentlige og private aktører kan bestille kartlegging gjennom Miljødirektoratets bestillingsverktøy.	Kartlegging etter DN-håndbok 13 ble i hovedsak gjort på oppdrag fra kommunene, men også av andre aktører innen arealplanlegging og -forvaltning.	Skogeier kan bestille kartlegging som del av skogbruksplanprosess. Skogeier kan bestille kartlegging på egen eiendom.
Hvem betaler?	Private og offentlige oppdragsgivere finansierer selv kartleggingen. Kommuner kan få tilskudd til kartlegging gjennom Natursats.	Kommunene og andre aktører finansierte selv kartleggingen.	Skogeier som kjøper skogbruksplan, men kan få tilskudd til MiS dersom dette inngår som del av et skogbruksplanprosjekt. Kartlegging på enkelteiendommer utenom skogbruksplanprosjekter må finansieres av skogeier.
Når bestilles kartlegging?			
Hvem kartlegger			
Kartleggingsintervall			

Kartleggings-«regler»

Kartleggingsmetodikk	MI – Miljødirektoratets instruks	DN-håndbok 13	MiS – Miljøregistreringer i skog
Inngangsverdier	Nasjonale inngangsverdier for alle naturtyper.	Ingen absolutte inngangs- og terskelverdier. Vegetasjon ofte grunnlag for klassifisering av naturtype.	Nasjonale inngangsverdier som (kan) tilpasses det enkelte prosjekt før kartlegging.
Eiendomsgrenser	Hele naturtypen tegnes ut innfor kartleggingsområdet uavhengig av eiendomsgrenser	Hele naturtypen tegnes ut uavhengig av eiendomsgrenser	Livsmiljøer avgrenses innenfor den enkelte eiendom.
Verdisetting			

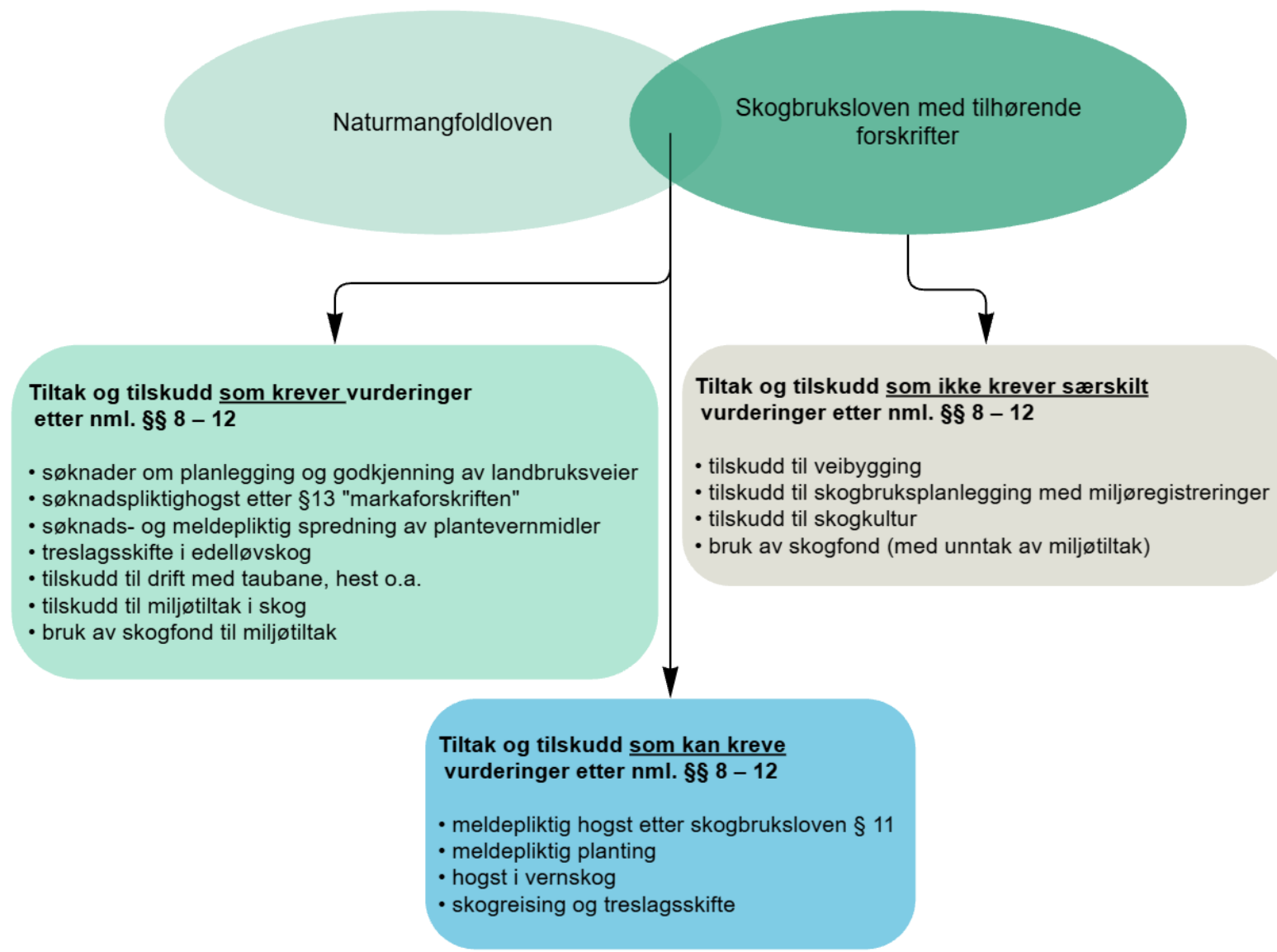
Prosess for godkjenning og forvaltning av data

Kartleggingsmetodikk	MI – Miljødirektoratets instruks	DN-håndbok 13	MiS – Miljøregistreringer i skog
Kartleggingsverktøy	Naturtypene registreres direkte i NiN-app. Miljødirektoratet har ansvar for forvaltning, drift og utvikling av denne.	Ingen offentlig kartleggingsapp. Kartlegger kunne selv velge verktøy	Ingen offentlig kartleggingsapp. Noen takstfirma har utviklet egen MiS- NiN kartleggingsapp.
Kvalitetssikring av data			
Forvaltning av data			
Godkjenning av data			
Ajourføring av data	Dokumenterte avvik blir rettet opp i Naturbase	Egenskapsdata i eksisterende lokaliteter kan fortsatt oppdateres i Naturbase	Regelmessig oppdatering og retting av avvik
Oppretting av forvaltningsdatasett			

Kartlag og datasett med opphav i kartleggingen

Kartleggingsmetodikk	MI – Miljødirektoratets instruks	DN-håndbok 13	MiS – Miljøregistreringer i skog
Før kartlegging	Dekningskart for arealet som skal oppsøkes iht. bestillingen.	Det finnes ikke noe dekningskart for kartleggingen	Kartleggingsområde for eiendommer som skal oppsøkes i felt, fra 2017.
Kartleggingsresultat			
Avledede kartlag			
Forvaltningskartlag	Utvalgte naturtyper Verdsatte naturtyper	Utvalgte naturtyper Verdsatte naturtyper	Nøkkelbiotoper

Veiledning i konkrete prosesser

+ normal hogst

Regelverket

- Skogbrukslovgivningen og naturkartleggingene
 - Skogbruksloven m/forarbeider
 - Forskrift om berekraftig skogbruk
- Offentlig myndighetsutøvelse etter skogbruksloven, naturmangfoldloven og naturkartleggingene
 - Forskrifter
 - Naturmangfoldloven §§ 8-12
 - Utvalgte naturtyper

Eksempel på veiledning – normal hogst

Jeg er skogeier		
	Lovkrav	Norsk PEFC skogstandard
MiS	Nøkkelpotoper skal ivaretas etter retningslinjene i Norsk PEFC skogstandard (BKF §5, 1.ledd)	Nøkkelpotopene skal settes av urørt eller forvaltes på en måte som opprettholder, eller som forbedrer, forholdene for det biologiske mangfoldet (pkt. 22)
MI		
DNHB13		

Jeg jobber i kommune eller hos statsforvalter		
	Lovkrav	Norsk PEFC skogstandard
MiS	Nøkkelpotoper og viktige livsmiljøer ivaretas etter retningslinjene i Norsk PEFC skogstandard (BKF §5, 1.ledd). Kommunen skal følge opp avvik.	Kontroll av oppfyllelse av skogstandarden er ikke kommunens eller statsforvalters oppgave.
MI		
DNHB13		

+ enkel veiledning for allmenheten

Involvering videre

- Ønsker innspill på beskrivelsesdokumentet og konkrete veiledningsdokumenter
 - Funker det?
 - Er det noen tema som mangler?
- Send epost til turid.trotscher@landbruksdirektoratet.no og/eller heidrun.ullerud@miljodir.no om du har mulighet til å bidra
- Periode 13.2 – 1.3

Takk for
oppmerksomheten